

J E L E N K Ö R.

91. szám

Pest, szerda. November 14dikén.

1832.

Foglalat: Magyarország (országgyűlési követek. Kir. kam. tudósítás. Pesti Leopold-napi vásár). Ausztria (a' Felségek Bécsbe jónék. Börse). Anglia (Parliament. Diplomacia. A' franczia flotta Spitheadnél. Közlekedések a' orosz ministernél). Franciaország (Mq. Lansdowne Parisban. A' ministerek, Nouvelliste és Temps vélekedéseik a' belga ügy iránt). Belgium. Hollandia (Legujabb. — A' 70ik protocollum veleje. Hollandia ajándati). Németország. Schweiz. Portugália. Spanyolország. Elegehírek. Pénzfolyam. Galonaár.

MAGYARORSZÁG.

Országgyűlési követekül tek. Bihar Tisza Lajos első alispán 's Beöthy Ödön táblabíró urakat; — Nógrád Prónay János és Szentiványi Anzelm táblabíró urakat; — Bars Majthényi László első alispán, és Balogh János táblabíró urakat; — Békés báró Rudnyánszky Mihály táblabíró 's Novák Antal főjegyző urakat; — Esztergom Héja Imre első alispán 's Andrassy József főügyvéd urakat; — Komárom Pázmándy Dienes első alispán és Ghyczy Ráfael főjegyző urakat; — Somogy Czindery László első alispán és Somsics Miklós táblabíró urakat; — Szabolcs Patay István első alispán, és Vay János táblabíró urakat; Arad e' h. Sikán Aczél Antal táblabíró és Török Gábor fő szolgabíró urakat választotta.

(Kir. kam. tudósítás).

Herold Pál eddig Temesvárott a' bécsi becs- és fiók bank pénztári ellenőre ugyan e' hivatalában Budára helyeztetett ált.

Ritter Károly, ki legközelebb mint tisztírnok a' wimpassingi kir. harminczadtól Pozsonyba helyeztetett ált f. eszt. oct. 25ikén meghalt.

Loidl Antal Revucza-teplői osztályos erdősz Lykava kir. kam. urodalomban szinte oct. 15ikén halt meg.

Elölépések a' cs. kir. hadiseregnél: Welden Lajos báró general-őrnagy meghatalmazottul küldetett a' Majna melléki frankfurti katonai közép-bizottsághoz; Dragollovics János ezredes a' székely első határnok gyalog ezrednél, lón general-őrnaggyá; ezredesekké lettek következő alezredek: Gaisruk Aloiz gr., Hessen-Philippsthal hg Ferdinand, Sardagna József, Stürmer Károly báró, Bram-

billá Józue és Portenschlag János; alezredeké őrnagyságból: Mras Károly, Drewer Frídrik hg Eszterházy gyalog ezrednél, Bourcy Kolos Ferencz, Drechsel Antal báró, Már Antal, Holczer Aloiz, di Foscolo Gyula, és Münstermann Arnold; őrnagyokká gyalog 's lovag kapitányságból: Du Rieux de Feyau Filep, Roszbach Henrik, Hampel Miksa, Bakos Károly, Dresler János, Kleindienst János, Pálffy János gr, Wolfram Vilmos, Schwarzenberg Ödön (Edmund) hg és Hardegg Ignácz gr. — Nyugalmaztattak: Werklein József báró ezredes, Pallagvári Pallaghy Ferencz alezredes ezredesi czímmel, 's különös mellék-díj fizetéssel; Milius Eberhardt báró, és Püller József őrnagyok alezredes czímmel, és Kleinau Károly gr. őrnagy. Papp Ferencz, nyugalmazott general-őrnagy altábornagyi czímet nyert. Lichtenstein Károly hg ezredes, a' 10ik számu m. huszár ezrednél Szaniszló lengyel rend közép keresztjét nyerte 's legfensőbb engedelmet ugyan azt viselhetni.

Pest, nov. 12: Leopold vásárunk egy általában silány: a' kézmű-árak vevői csekély számban jelentek meg, főképen Erdélyből 's a' török tartományokból; honi termékink ócsulni kezdenek, pedig a' rossz ut miatt, ezek sem érkezettek annyi mennyiségben mint egyébkor; a' finom 's tiszta fehér egynyiretű gyapjut jó áron kérik ugyan, de a' többi fajt alig keresik, így a' nyári 's téli gyapjak mult vásári árokból alkalmasint vesztenek; olaj, fagygyu, méz, gubacs, hamuzsir szinte rossz áron 's csekély mennyiségben kel; csak a' dohányt, bort 's pálinkát keresik jó áron.

AUSZTRIA.

Ó es. kir. Felségek e' folyó nov. 6dikán a' schönbrunni palotát, mint nyári lakást elhagyván a' bécsi cs. kir. udvarba költöztek,

hova ugyan onnan magyar ifj. király és királyné Ő Felsőgök már egy nappal előbb megérkeztek.

Ez utóbbi hetekben gyakran 's igen nagy ingadozást mutatott a' börse. A' papirospénz becse hirtelen 's jelesül oct. 30ikán olly nagyot bukott, hogy nagyobbra a' juliusi revolutio óta nem emlékeznek. Azon (hamis) hírré, hogy a' Francziák Belgiumba bementek a' bankactiak (oct. 28ikán) 1120ról egyszerre 1088ra estek. Később újra emelkedtek ugyan, de a' folyvást háborúra hajló hírek folyvást 's nagy veszteségeket huztak magok után úgy, hogy néhány banqueroutetól lehetett tartani. A' legujabb árfolyamok ujságunk végén láthatók. — A' Konstantinápolyból Bécsbe jött legujabb hírek nem igen fontosak. Beszéltek, hogy Mehemed Ali (az aegyptusi vicekirály) némi előleges alkudozásokba ereszkedett volna a' török kapudán basával (flotta fő vezérével), mellyek talán nem lesznek következtetés nélkül, kivált ha Tewzi basának mult levelünkben említett elutazása e' dologgal egybefügg. Az alatt a' hadikészületek Konstantinápolyban folyton folytak; a' pestis engedett.

A N G L I A.

A' mult parliament végképi elosztatása december 3kán, az új (reformált) parliament egybeülése pedig a' jövő januarius 20 és 30ika közt fog hihetőleg megtörténni.

Octob. 27kén, melly nap a' két ország közötti egyezés megerősített, ministeri tanács volt a' külügyek hivatalánál. Hg Talleyrand ott vala, 's a' tanács után, melly három óránál tovább tartott, hosszasan értekezett lord Palmerstonnal. — Egész éjjel munkában volt a' nevezett hivatal. Ausztria, Porosz és Oroszország követeinek, ugy szinté a' hollandi és belga meghatalmazottaknak nyilatkozások tétettek.

A' belga kérdést, ugy mond a' Globe oct. 30ikán, csak a' hollandi király makacssága tartóztatja még, 's ezen makacsságot meg kell törni. Ez a' kinyilatkoztatott vélekedés, 's ennek kell mind az öt udvar vélekedésének is lenni, különben két nyelveknek kell őket tartanunk. —

A' franczia flotta admiral Villeneuve a-

latt oct. 29ikén Spitheadhez megérkezett. Ezen hír a' londoni árfolyamat valamennyire lenyomta. — Ugyanaz nap hg Lieven, gróf Matuszewitsch, báró Wessenberg és a' hollandi követ, báró Bülow porosz meghatalmazottal értekeztek, kihez az utóbbi éjjel levelek érkeztek Berlinből. — Stratford-Canning ur Pétervárába megy követül, Jerningham ur pedig ideigleni ügyvivőül Haagába. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' király 's királyné oct. 29dikén elhagyák Neuillyt 's lakjokat ismét Párisban a' Tuillériák palotájában vevék. — Marquis Lansdowne, az angol királyi titkos tanács előlője, ugyanaz nap érkezett Párisba, hova marsal Mortier Pétervárából már egy pár nappal előbb megérkezett.

Marquis Lansdowne, ki a' királynál nov. 1sőjén volt, még ezen nap, vagy 2ikán készült Londonba vissza. — Marsal Gérard a' belga határszélre elutazott. — Szint oda utazott el oct. 30ikán general Haxo, ki mint mondják, Antwerp ostromoltatását fogja vezérleni.

A' ministerek igen megvannak elégedve azon fordulattal, mellyet a' belga ügy vett 's egész bizonyossággal állítják, hogy Antwerp még a' (francia) kamarák egybeülése előtt által lesz adva; hogy a' hollandi tudósítások ennek békével megtörténhetését reménylik, 's hogy ők minden esetre fegyverrel is eszközöndik ezen általadást a' nélkül, hogy Europa egy közháboruba keveredjék. A' ministerium baráti azt mondják, hogy a' bizodalom, mellyet a' cabinetek Broglie ur characterében helyeznek, igen nagy és jó behatással volt a' béke fenmaradására. Igy már, ha t. i. Antwerp csakugyan a' Belgák kezében lesz, a' ministerium semmit sem kételkedik, hogy a' kamarák majoritását megnyeri, 's ebeli biztában mostan nyiltabban is szól már terveiről mint eddig, midőn még mindent a' kamarák megnyilásától 's a' többség elhatározásától várt vagy félt.

A' tractatus Anglia 's Franciaország között, ugymond a' Nouvelliste, mellyről e' na-

an szó vala, Londonban Octob. 27kén megerősítettett, 's nyomban a' conferentiával is közöltetett nem azért, mintha annak végrehajtása a' conferentia megegyezésétől függené, hanem hogy az illőség kötelessége teljék be az öt hatalmasság iránt, melly a' közbéke fenmaradásán egyetemleg 's egyenlő őszinteséggel munkálkodott. — Egy protestatiót rebesgettek, mellyet a' három udvar az Anglia és Franciaország közötti külön egyezés ellen tett volna; de ez pusztá költemény, a' három udvarnak illyes mi soha sem volt eszében. Könnyű átlátni, miért vett ezen egyezésben csak a' két hatalmasság részt; nekik e' dologban nem kellett senki mástól társot kérni, sem saját javokon 's helyzetökön kívül más tekintetnek áldozni. Oppositióról szó sem volt; Europa 's a' conferentia akarátja egy. Mellyik hatalomnak mennyi része legyen e' közakarát végrehajtásában, azt az illendőség 's mindeniknek saját érdeke 's helyzete határozzák el. — De a' Temps a' három udvar ellenkezésétől folyvást tart; a' háromszoros, elég lassu és elég hosszú határidőt neveti, 's különben sem hiszi, hogy az antwerpi felleghvár áttadatásával a' kérdés fejtve volna. A' két ország közötti egyezés, ugy mond, csak újabb nehézség. Anglia már is bánja, hogy a' kényyszerítő rendszabásokban megegyezett 's lord Lansdowne-t, a' cabinet előlülőjét (ki egyebiránt hg Broglienak nem nagy barátja —) küldi, hogy a' végrehajtás körül előfordulhatandó nehézségeket mondja 's panaszolja el. — Ha ezzel összevetjük azt, hogy Poroszország egy újabb egyezésajánlatot készített, mellyet a' hollandi király már, (keves módosítással) alá is irt (lásd Hollandia), ugy hajlandók leszünk hinni, hogy a' conferentia ezt az egész dolgot megint a' béke és békitetés százrőfös útjára fogja visszavinni. —

BELGIUM.

A' Journal de Francfort következőleg elmélkedik a' belga kérdés felett: Némmelly francia ujságok szerint a' hatalmak ugy látszik, abban állapódtak meg, hogy a' belga-hollandi kérdésben semmi beelgyülés-

nek helye ne legyen. Mi nem tudjuk igaz e' ez vagy nem? de ha a' hír valóságban alapulna, mi egy illy elhatározást épen csak a' legszorosabb igazságból folyónak 's azzal egyezőnek itélnénk. Midőn a' londoni conferentia összeült, önmaga nevezé magát közbenjárónak, nem egyébnek, 's Lajos-Filip egyik ministere irá azt kiralya nevében, mikép ohajtja ez, hogy a' conferentia a' nevezett characterből soha ki ne lépjen. Mi tehát a' közbenjáró tiszte, ha a' két félt békés egyezésre nem bírhatja? Felelet: nem más, mint hogy a' közbenjáró visszalép 's a' felekre hágyja, végezzék bajokat önmagok. Közbenjáró gyanánt lépni fel 's ha a' békités el nem sül, egyik féllel a' másik elnyomására szövetkezni, olly tett, millyet senkiről fel nem teszünk. — Holland és Belgium eleitől fogva a' conferentiában biztak, a' conferentia eleitől fogva a' benemavatkozás principiumát tevé az alkudozások basisául, ebben mind az öt hatalmasság egyetértett 's ünnepeyesül és egyetemleg nyilatkozatá ki több izben, hogy e' principiumtól semmi esetre sem térend el. Igy állottak ezek a' közbenjárás előtt. Minthogy tehát ennek (a' közbenjárásnak) sikere nem lett, elháríthatlan akadályok állván ellene, a' jus legegyszerűbb ideái 's törvényei szerint következik, hogy az ügy ugyanazon helyzetbe essék vissza, mellyben a' közbenjárás előtt volt. Itt nem lehet a' beelgyülésnek semmi helye! —

HOLLANDIA.

Haagából Bécsbe rendkívüli alkalommal következő hírek érkeztek november 3dikáról: Hollandi király Ő Felsége a' hozzá Anglia 's Franciaország részéről 's az e' két ország közötti egyezés következésében küldött azon felszólításra, hogy az antwerpi felleghvárból bizonyos hatánapra szeregeit vonja ki, külső-ministere által „nem“ mel válaszolt; hozzá adatván egyszersmind, hogy londoni követe 's meghatalmazottja, báró Zuylen van Nyeveldt, megkapta felhatalmaztatását egy tractatus megkötésére, melly az újabb időkben kölcsönösen kimuta-

tott közlekedésnél fogvást rövid nap alatt alá fog irathatni. — E' hirrel ma indult el innen egy kurir Parisba; 's kettő Londonba, hova ezek holnap megérkeznek. — Ő Felsége a' hollandi királyné Haagából Berlinbe utazott. (nov. 15-én). —

Az Amsterdam- és Rotterdamban levő angol kereskedőknek azon tanácsot 's utasítást adák az ottani angol consulok, hogy hajóikat a' hollandi kikötőkből minél előbb indítsák ki. —

A' londoni conferentiának 70ik protocoillum (oct. 15-én), miután említette, hogy mind az öt udvar hatalmazotti megismerék az előterjesztett oklevelekből azon reménység elenyésztét, hogy Hollandiát az alkudozások szokott útján a' belga ügy közvetlen elintézésére lehessen bírni, ámbar Belgium hajlandónak mutatá magát a' kétséges alkupontok módosítási iránt újabb alkuba bocsátkoznia, — legelőbb is a' franczia meghatalmazottnak következő végzésajánlatát foglalja magában: „Minthogy tehát az öt udvar meghatalmazotti teljesen megvannak győződve, hogy nekik kötelességök, a' Belgiummal (nov. 15-én 1831) kötött szerződést végre is hajtani: ennél fogvást elhatározzák, teljesíteni azon fenyegetést, mellyet junius 11iki jegyzékek végzetén tettek illy szavakkal: Nem ismételteti eléggé a' conferentia, hogy ezen engedvények az utólsók 's egyetlenek, mellyeket hollandi király Ő Felségének tehet, 's hogy ha ő azokat rövid idő alatt el nem fogadja, épen nem fogja gátolhatni a' conferentiát abeli szándékában, hogy a' további halogatásnak véget vessen, sem az abból következő, Hollandiára nézve igen komoly lépéseket; mellyeknek egyike az lesz, hogy Belgium a' részére 1832 januariusától eső köz adósság kamatját nem fogja Hollandiának visszafizetni, kénytelen lévén azon pénzt saját birtoka védelmére fordítani. — Továbbá, minthogy a' mult (1831) nov. 15-én kötött egyezésnek a' belga birtok megállapítása volt egyik fő alapja: nem mellőzheti el a' conferentia abeli gondoskodását sem, hogy Belgium Antwerpnek 's a' hoz-

zá tartozó vidéknek végre valahára birtokába jusson. — E' végre 's a' nélkül hogy a' jun. 11iki jegyzékben kijelletekről lemondana, legelső lépésnek tartja a' conferentia: hogy Belgiumnak azon védelmi költségek, mellyeket neki az antwerpi fellegvárnak hollandi kézben léte naponként okoz, visszatértessenek; különben is a' fellegvárnak hollandi kézben léte okozván főképen azon ingerlettséget, melly Belgiumban 's a' szomszéd országokban mind inkább terjedez, Európát nyugtalan állapotban tartja 's mind azon jóktól megfosztja, mellyeket reá egy méltán reményelt közös lefegyverzés áraszt vala. — Ezek következésében kinyilatkoztatják az öt udvar meghatalmazotti, hogy ha e' folyó oct. 15-ikéig az antwerpi fellegvár, annak vidéke 's mindazon hely, melly a' nov. 15-iki egyezés szerint a' belga birtokhoz vétetik, ált nem lesz adva, (a' Hollandiaktól elhagyva): ugy megismerik Belgiumnak abeli jusát, hogy minden hé t é r t az itt kijelent határidőn túl, egy millio forintot az 1832 januariusától elmaradott, reá eső adósságkamatokból lehuzhasson, 's ezek elfogyásával magából az öt (Belgiumot) illető adósságtőkeből vonhasson le. Részéről Belgium is visszahuzandja, ezen eltakarodás esetén 's ugyan azon időben, seregeit Venlooból 's mindazon helyről, melly az idézett egyezés szerint birtokához nem tartozik.“

A' franczia meghatalmazottnak ezen ajánlatára, mellyben az angol királyi meghatalmazott is tökéletesen megegyezett, Ausztria, Burkusország és Oroszország meghatalmazotti kinyilatkoztatták, hogy ők ugyan Hollandia makacszkodását és helytelen előterjesztését megismerik 's ugyanazért megegyeznek, hogy Belgium oct. 15-ikétől fogvást, ha ekkorig Hollandia békítő rendszabásokra hajlani nem akar, az adósság elmaradt kamatai fizetésétől mentessék fel; de arra nincsenek udvaraiktól felhatalmazva, hogy Hollandiától egy olly tractatusnak, mellyet az el nem fogadott, végrehajtását sürgessék, 's így tőle a' kijelent határnápra Antwerp áltadását kívánják, sem ennek következésében a' fenemlitett hetenkénti lerovásokban meg

nem egyezhetnek. Ha pedig 's továbbá a' francia 's angol kormányok kényszerítő rendszabásokhoz fognak Hollandia iránt nyulni, ebben a' három udvar meghatalmazotti részt nem vesznek, fentartván magoknak udvaraik eziránti indítóokai bővebb kifejtését. Mihez képest legcézirányosbnak vélnék a' három udvar meghatalmazotti, ha a' haagai cabinet való álláspontjáról 's a' veszedelmekről, melyek őt környezetik, ujolag tudósíttatnék; a' bécsi, berlini 's pétervári udvarok pedig felkéretnének, éljenek még egyszer és utóljára hollandi király Ő Felségénél minden befolyásokkal, ha talán őt egy méltányos egyezkedésre bírhatnák; ha pedig ezen befolyás ismét sikertelenül alkalmaztatnák, adnák az érdeklött pénzbeli kényszerítéshöz, mellyet a' három udvar meghatalmazotti bizonyos sikerünek hisznek. — megegyezésöket. És mivel az illető udvarok, névszerint a' bécsi és pétervári, távolsága a' dolgot igen is sokára halasztaná, elegendőnek vélik ezen udvarok meghatalmazotti, a' berlini udvart szólítani fel az itt kifejtett előterjesztés és bekövetkezhető pénzbeli kényszerítésnek a' haagai udvarral közlésére; mire a' válasz tíz tizenkét nap alatt Londonba megjöhethet. . . . De az angol királyi meghatalmazott teljesen meglevén ezen halogató lépések, úgy szinte a' csupa pénzbeli kényszerítés sikeretlenségiről győződve, — Ausztria, Porosz- és Oroszország meghatalmazotti ajánlatára reá nem áll, 's fentartván udvarának az azon rendszabásokról végezhetést, melyek által a' magára vállalt köteleztetéseket legbiztosabban betöltheti, most csak sajnálatát fejezheti ki azon, hogy Ausztria, Porosz és Oroszország meghatalmazotti mégnincsenek elkészülve olly hathatós rendszabásokhoz járulhatásra, mellyek a' három udvar által is annyi hónap előtt megerősített szerződés végrehajtását eszközölhetnék, 's ezt annál is inkább, minthogy e' végrehajtásnak továbbra halasztatása Europa békeségét folyvást nevededő veszedelmekkel fenyegeti. — A' francia meghatalmazott minden pontban tökéletesen egyet ért az angol meghatalmazott illyes nyilatkozásában; sajnálja ő is

hogy a' három udvar meghatalmazotti által tett ajánlathoz nem járulhat 's fentartja udvarának a' legteljesebb hatalmat, a' Belgiummal kötött egyezésre nézve olly végrehajtó eszközökkel élni, millyeket abban foglalt köteleztetése 's Franciaország java megkíván. — Ezzel a' protocollum berekesztetett. —

Tudjuk, hogy az antwerpi fellegvár oct. 15ikén ált nem adatott Mit a' hollandi meghatalmazott e' 70ik protocollumra 's a' lord Palmerston által ezután ajánlott egyezésre felelt, merő eltéréseknél és semmi fontosságn mentegetőzésnél nem egyéb. A' hollandi király ujabb ajánlati 's nyilatkozásiról ezeket írja a' Journal de la Haye oct. 26ikán: A' szerint a' mit itt a' haagai cabinetnek azon válaszárol hírelnek, mellyet ez a' palmerstoni ajánlat iránt a' berlini udvar által tett 's gróf Dönhoff által megvitt módosításokra adta; nem vonakodik többé a' hollandi király elállani a' Scheldén fel vagy levező hajók megmotosásától (Visitationsrecht), de a' tonnavámot nem 1, hanem 3 forintra kívánja tétetni. — Egyébiránt a' válasz, mint a' londoni Courier mondja, békés volt ugyan és békéltető, de egyes pontjait nézve (mellyeket azonban a' Courier nem említ) még sem ollyan, hogy az olly igen ohajtott békét megvalósíthatná. Ennek titka az, úgy mond a' Courier, hogy a' mi cabinetünk (a' londoni t. i.) csak akkor tartja a' kérdés hamar eldölését lehetőnek, ha Antwerp fellegvára a' Belgáknak minél előbb általadatik; 's ebben tökéletesen igaza is van, ha t. i. Hollandiának valaha eszébe juthatna, hogy ezt a' reá nézve felette fontos védfalat kezeiből önkényt kieressze 's magát ez által ellenének kegyelmére bizza. — Hiszem még azok is, kik Hollandiától Antwerp áltadását leginkább sürgetik, megvallják néha őszintén, hogy a' Hollandoknak nem volna eszköz, ha magokat a' fellegvárból visszavonnák, mig csak egyetlenegy módot is tudnak azt kezökben megtarthatni; de épen az a' kérdés, mit most már a' dolgok állanak, lesz e mód, lesz é erejük a' fellegvárat tovább is megtarthatni? vagy a' mi mindegy, meg fogják e a' Francziák Antwerpet támadni, 's az An-

gok el fognak e valóban a Scheidére evezni? —

NÉMETORSZÁG.

A' szász-coburgi kormányújság a' német-szövetséggyűlés 29ik ülésében hozott következő határozatot közli oct. 20ikán: Mint-hogy a' szövetség némelly statusiban jelentkező protestatiók, kérelmek 's felirások a' szövetséggyűlés minapi végzetei ellen nyilván oda célzanak, hogy az illető kormányokat a' szövetség alaptörvényei által elvállalt 's a' minap is ujjban megerősített kötelességeiktől elállásra bírassák, 's így a' kormányokat a' szövetséggel ellenkezésbe hozzák, milly szándék természetesen fenytést érdemel: ennél fogvást a' szövetséggyűlés azon bizodalmas várakozását fejezi ki, hogy azon kormánysszékek, kiknek statusikban a' fejdelem személyében egyesült összes status hatalom ellen illyes merészletek történnek, azok szerzőit 's terjesztőit nyomoztatni, 's velek a' törvény értelme szerint fog bántani. —

Az aschaffenburgi (Bajorország, al-mainai kerület) erdősziskola (Forstschule) bezáratott 's az aspiransok, (kivánczók) tanulás végett, további rendeletig, az universitásokhoz igazítottak. (oct. 19ikén).

A' freiburgi universitásnak személyt illető reorganisatiója abból állott, hogy Rotteck és Welcker professor- és udvari tanácsnokok nyugalomba tétettek. Kár az illyen embereket nyugalomba tenni!! — Egyéb-iránt Duttinger, Amann, Frommherz, Perleb 's a' többi professor hivatalában megmaradt 's a' leczkek mint máskor a' folyó nov. 5ikén elkezdődtek. — A' mannheimi publicum ez utóbbi hetekben nagy hajlandóságot mutatott a' zajgásra és kicsapongásokra, mint egy, oct. 24ikén kiadott ministeri rendelet mondja, 's annál fogvást a' rend és csend fenntartása végett némi katonás rendszabások tétettek; így az éjjeli tetemesített őrizet már esti 7 órakor kezdi bejárni a' várost, 's ha a' szokott esti dobszó után hatnál több személy találtatik egy helyben az utcán, először és másodsor ugyan felszólítatnak, hogy menjenek haza, de ha a' harmadik fel-

szólításra sem oszlanak szét, bevitetnek 's mint csendzavarók fenytetnek meg.

SCHWEIZ.

Egy lausanne-i level az allg. Zeit.ban oct. 21ikeről a' következőkrül tudósít: Marsal Bourmont oct. 12ikén érkezett ide 's 16ikáiglan itt mulatott. Az oroszánál volt szállva 's magát Vagina d'Emansa nével mint chamberyi közbirtokost ír be, ki Turinból jó 's Genfbe szándékozik. Egy fiatal ember volt vele, mint látszott titoknok, vagy csak uti társa, ki Albert nével Sabaudiából, 's egy inas, ki Vigier József nével szinte Sabaudiából volt beirva. Ők hárman Bern cantontól jöttek, holott egy idő óta csaknem minden eladó birtokot (jóságot) a' francia carlisták vettek meg. Mig Bourmont és társai itt mulattak, rendesen 's naponként kimentek a' tóhoz, holott kisebb nagyobb házakban több előkelő Carlista lakik. Most már hihetőleg Genfben lesznek, holott folyvást és több carlista egyesület tartózkodik. — Tegnap adák nálunk legelőször Napoleon halálát Helena szigetén, 's a' darabnak annál nagyobb hatása volt, minthogy a' Napoleon szerepét játszó színész a' volt császárhoz tetemesen hasonlít. Midőn a' darab hőse e' szavakat mondá: A' Bourbonok igen elkoptatott nemzetség! dörgő tapsra fakadt a' publicum, midőn pedig Orleans hgról (Lajos-Filepről) vala szó, 's Napoleon azt mondá: Ez legalább sohasem harczott Franciaország ellen! néhányan morogtak 's a' mondottat tagadni látszának.

PORTUGÁLIA.

Az oct. 11ikén történt tengeri ütközet-ről következő tudósítása találtatik admiral Sartoriusnak az oportoi Chronica Constitutionalban: Dona Maria fregáton, oct. 11ikén, a' Bayona-szigetektől 40 mtföldre nyugotnak. Tegnap reggeli 6 órakor láttuk az ellenséges flottát, u. m. 1 lineahajót, 1 fregátot, 2 corvettet és 2 brigget a' vigoi öbölből kievezni. Én azonnal felszedetem horgonyimat 's elhatározám, az ellenséget minden erőtlősége mellett is köz ütközetre bírni, bizonynyal reménylvén, hogy nagy hajóit legalább is úgy megrongálom, hogy azok egy

pár hónapig szolgálatot tehetni nem fognak. Ennél fogvást 's hajóim kisdediségehez képest úgy intéztem el az ütközetet, hogy az ellenség lineahajóját (a' don Joao) mind a' két fregátommal támadom meg, corvettem pedig az ellen-fregátot és kisebb hajókat fogják szorongatni. — De, ma reggel 1 óra után mingyárt, midőn már az ellenséghez közel valék 's a' csatát el is kezdettem. a' szél csaknem tökéletesen megszűnt, 's így kisebb hajóim közül többen nem juthattak el a' nekik kijelelt állásra, 's engem nem segíthettek úgy, mint különben minden kétség kívül történt volna. Ennek következtése az lett, hogy az ellenséges hajók összes tüze egygyedül az én két fregátomra 's a' jul. 23ika nevű briggre, de kivált az én lobogós fregátomra (dona Mariára), 's később Portuense nevű corvettemre zudult. Ezen tüzet az én tiszteim 's legényim legyőzhetetlen vitézséggel fogadák és viszonzák ötödfél óra teltig, míg t. i. a' viadal tartott. Ez idő tájban vettem észre, hogy az ellenségnek fordult vitorláim igen megrongáltattak, 's néhány álgyum is színt e' felen egy időre használhatanná lett. Ennél fogvást fordulni kezdettem, hogy hajóim másik, evezős, oldaláról folytassam a' tüzet, nem szülvén meg a' fordulás alatt is az ellenség fregátját nyomosan lődöztetni. Alig végeztem el e' fordulót, midőn látám, hogy az ellenség délnek ereszté meg vitorláit. Ez igen jó alkalmat nyujta nekem a' köteleimben 's vitorláimban esett károkat kiigazítanom, mivel; épen most foglalatoskodom, reménylven, hogy este négy óra tájban az ellenséget újra üzöbe vehetem 's újabb csatára kényszeríthetem 's a' t.

Azon jegyzékből, melyet az admiral ezen tudósításához, melly mint láttuk magán az ütközet napján költ, kapesola, kitetszik, hogy a' veszteség az ő részéről 15 halottból és 31 sebhedtből áll, az elsőbkek között egy tiszt; az utóbbiak között commandeur Foord Margoll 's hadnagy Sharp terhesebb, maga Sartorius pedig 's Ross hadnagy könnyű sebbel. — Az ütközet megújításából semmi sem lett; dom Miguel hajóserege oct. 14iken Lissabon előtt, dom Pedró pedig Oporto előtt

állott, 's ez utóbbi ekkor már minden kárt hajóin annyira kiigazított, hogy 15dikén ismét Lissabon elzárására készült. Ellenben don Miguel hajói, névszerint a' don Joao, a' fregát 's egy corvette olly roncsolt állapotban érkeztek Lissabon alá, hogy ez utóbbi helyről oct. 17iken indult tudósítások szerint legalább hat hét kivántatik kiigazittatásokra, mikor aztán a' bekövetkező tél miatt késő is lesz ismét tengerre szállni, 's így Portugáliában ez idén a' tengeri munkálkodásokat bevégettnek lehet tekinteni. —

Lord Russell egyik inasának a' lissaboni politia által történt megöletése nagy mértékben foglalatoskodtatja a' két udvar agenseit 's az angol ujságokat. Maga lord Russell mingyárt a' tett után irt egyenesen dom Miguelhez, a' bünös hajdu megfenyítettését kívánván, egyszersmind pedig tudósítá a' cascaesi öbölben álló angol flotta commodoreját is, ki-nek rendelésére a' 12 álgvus Caledonia 's a' 78 álgvus Revenge azonnal elhagyák állásikat, 's a' partmelléki miguelista batteriák előtt töltött álgyukkal de minden akadály nélkül elevezvén, oct. 18ikán, midőn innen a' legutolsó tudósítás indult, a' Tajoba befutottak 's a' San-Julian erőség előtt horgonyvetettek. Don Migueltól a' nevezett napig még nem érkezett válasz, hanem visconde de Santarem (don Miguel külső-ministere) irt már jóval előbb Hoppner urhoz, (angol consul Lissabonban) 's a' tettet mentgetni kezdé. A' politia-patrouille úgy mond sem azt nem tudta, hogy lord Russell háza előtt áll, sem azt, hogy a' lord inasa az, a' kivel beszél. Sőt ez embert egyenesen tolvajnak tartotta, mert nevérol kérdeztetvén, igen gorombául felelt 's midőn őt a' hajduk meg akarák ragadni, a' káplárra rohant 's ennek fegyverét akará kezéből kicsikarni. Csak ekkor lőtt a' káplár, 's az ember lero-gyott. — Hasonló értelemben irt a' minister lord Russelhez is, de hogy ez nem volt a' mentséggel megelégedve, onnan tetszik ki, hogy két nappal ezután u. m. oct. 17dikén, mint előbb említők, a' két angol hajó a' Tajoba befutott.

SPANYOLORSZÁG.

Következők a' királyné által oct. 15-dikén kibocsátott, 's Madridban leirhatlan örömet gerjesztett amnestiai decretumnak emlékezetes szavai: Semmi sem illőbb egy nagylelkű és istenfélő fejdelemhez, ki szeretettel 's hálával telik el népe iránt azon forró könyörgésekért, mellyekkel ez az ő egészsége helyre állását az isteni gondviseléstől kinyeré; — semmi sem édesebb egy érzékeny királyi szívnek, mint a' feledés fátyolát vonni el azoknak gyarlóságok felett, kik a' sirmalmas példák által vonatva inkább, mint saját megrögzött gonoszságoktól indítatva messze tértek el a' nemes kötelesség (loyalitát), engedelem 's tartozó tisztelet azon ösvényétől, mellyen megmaradniok kell vala, 's mellyek által ezelőtt olly igen jeleskedtek. — E' bocsánat 's a' vele született kegyelem, mellyel a' király mindannyi fiait jóságának dicsó leple alá gyűjteni, kegyeiben 's kedvezésiben részesíteni, háznépeik körébe visszavezetni, 's azon fájdalmas helyzetből, mellyben őket az idegen földön tartózkodás annyi inséggel és szigorgással sanyargatá, felmenteni ohajtja, de különösen azon egy gondolat, hogy ők is Spanyolok, — 's a' háladásnak azon őszinte, szives és mély érzései, mellyeket bennök a' királynak illy kegyes gondolkodása kétség kívül gerjeszteni fog, olly édes megindulással töltik el szívemet, melly csak azon örömhöz hasonlítható, mellyel a' királynak e' kegyes és nagylelkű végzését hirdetem. Engedvén tehát illy kedves képzeteknek 's még kedvesb reményeknek, és azon teljes hatalommal élvén, mellyet szeretett és drága férjem reám ruházott, az ő akaratját követvén mindenekben: legközösebb 's legteljesebb amnestiát, millyet valaha királyink hirdethettek, adok 's hirdetek

ezennel mind azoknak, kik eddig statusvét-segékért üldözettek, akármi legyen a' név és czím, melly alatt magokat ismertették 's kijeleltették. E' jótéteményből csak azok vannak kivéve, kiknek szerencsétlenségök volt Sevillában a' király letételére szavazni, 's kik az ő souverainitása ellen fegyveres csapatokat vezérlettek. — Az ur magát ehez szabni 's végrehajtását mindenekben eszközteni fogja. Költ St. Ildefonsóban oct. 15-ikén 1832. A' királyné. Don Jose de Cafranga.

Havannai kormányzó Laborde y Navarro helyébe, ki előbb tengerügyministerré vala kijelelve, 's ki helyett e' tisztelet ideiglen don Francisco Xav. d'Ulloa vitte, ez utóbbi nevezetett valóságos tengerügyministerré, amaz kormányzói tisztében meghagyatván 's egyszersmind III. Károly rendének nagykeresztével tiszteltetvén meg. — Híre volt, hogy legközelebb a' Cortes por Estamentos is egybe fognak hivatni, Isabella kir. hgasszony örökülési jusát megismerendők 's megerősítendők. —

ELEGY HIREK.

Hg Italinsky (ki egyszersmind gróf Suwarow-Riminsky) ezredes 's az orosz császár egyik adjutánsa e' hónap 4-ikén érkezett Berlinbe azon örvendetes hírrel, hogy Ő Felsege az orosz császárné a' mult oct. 25-ikén egy fiut (nagyherceget) szült, 's mind ez, mind felséges anyja a' követ elindulásakor a' legjobb egészségben voltak.

Otto király Görögországba e' folyó hónap 15-ikén indul el Münchenből. Az ugyan oda szánt 's szinte rövid időn elindulandó bajor katonaság fővezéreül Eduard, szász-altenburgi herczeg (a' bajor királyné testvére van kijelelve.

Pénzfolyamat:

Bank-actiák nov. 10-ikén 1108 —
— — — 11-ikén 1108 —

A' gabonának pesti piaci ára november 9-dikén 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	136 $\frac{2}{3}$	124	120	Zab	36 $\frac{2}{3}$	36	—
Kétszeres	80	76	73 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Rozs	60	56 $\frac{2}{3}$	—	Köles-kása	166 $\frac{2}{3}$	160	146 $\frac{2}{3}$
Árpa	60	57 $\frac{1}{2}$	56	Kukoricza	60	56 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{2}$

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer.